

## Pressemelding fra EOS-utvalget om undersøkelsen av POTs metodebruk i Treholt-saken

Utvalget har i dag tirsdag 14. juni 2011 avgitt en ugradert særskilt melding til Stortinget om sin undersøkelse av POTs metodebruk i Treholt-saken.

På bakgrunn av oppslag i pressen høsten 2010 besluttet utvalget 22. september 2010 å undersøke om POT eller annen EOS-tjeneste benyttet ulovlige metoder i Treholt-saken. Utvalget ville også søke å avklare hvem som kjente til og eventuelt godkjente metodebruken.

EOS-utvalgets undersøkelse av Treholt-saken har vist at POT overvåket Treholt og hans familie i deres leilighet i Oscars gate 61 ved å benytte romavlytting, videoovervåking og gjentatte ransakinger i en tidsperiode på vel ett år.

- POT hadde rettslig grunnlag for telefonavlyttingen, men ikke for romavlyttingen, deler av videoovervåkingen og de gjentatte ransakingene, sier EOS-utvalgets leder Helga Hernes.

Undersøkelsen har vært rettet inn mot å kartlegge de faktiske forhold ved POTs metodebruk i tiden før pågripelsen av Treholt 20. januar 1984. Utvalget har blant annet gjennomgått arkivet i Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og gjennomført samtaler i avhørs form med tidligere tjenestemenn i POT. Videre har utvalget hatt samtaler med personer i departementer og overordnet påtalemyndighet.

Utvalgets undersøkelse har klarlagt at overvåkingen av Treholt i familiens leilighet i Oscars gate 61 startet mot slutten av 1982 og pågikk frem til pågripelsen. POT etablerte en kontrollpost i en leilighet i etasjen over Treholts leilighet. Inne i leiligheten til Treholt installerte POT tre mikrofoner – én i biblioteket, én på kjøkkenet og én på soverommet – som spanerne på kontrollposten lyttet til i sanntid. Fra kontrollposten fulgte POT også med på overføring av video fra et kamera i biblioteket, et kamera i trappeoppgangen, et utvendig kamera rettet mot hovedinngangsdøren/parkeringsplassen og et utvendig kamera rettet mot kjøkkenvinduet. POT gjennomførte minst ni hemmelige ransakinger.

Undersøkelsen har vist at riksadvokaten og Justisdepartementets ledelse hadde kjennskap til Treholt-saken, men ikke hvorvidt disse også hadde kjennskap til den samlede metodebruken. Det er likevel brakt på det rene at Justisdepartementet bevilget midler til POTs kjøp av dekkleiligheten, så vel som "teknisk utstyr" brukt i overvåkingen.

- Overordnede myndigheters eventuelle kunnskap om og godkjenning av metodebruken gir ikke hjemmel for iverksettelse av overvåkingstiltak som etter legalitetsprinsippet krever hjemmel i lov, eller som uttrykkelig er forbudt ved lov, presiserer Hernes.

Utvalget har fått inntrykk av at POT var forventet å gjøre det som var nødvendig for å ivareta hensynet til rikets sikkerhet, og har ingen grunn til å tro at POT forsøkte å skjule overvåkingen av Treholt for overordnet myndighet. Legaliteten av metodebruken skulle likevel ha vært vurdert i forkant og vurderingene burde vært nedfelt skriftlig, spesielt av notoritets hensyn.

For å vurdere det rettslige grunnlaget for metodebruken, særlig hvorvidt vilkårene for nødrett var oppfylt, har utvalget innhentet en betenkning fra professor dr. juris Erling Johannes Husabø, som er ekspert i strafferett. Professor Husabøs konklusjon er at nødrett ikke hjemlet POTs metodebruk. Utvalget slutter seg til Husabøs konklusjon. Betenkningen er et vedlegg til utvalgets melding til Stortinget.

## | EOS-utvalget | Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

- Hernes påpeker at det siden den gang har skjedd en betydelig utvikling av tjenesten, dens regelverk og kontrollen av den.

Den særskilte meldingen er tilgjengelig på utvalgets nettsted, [www.eos-utvalget.no](http://www.eos-utvalget.no).

**Kontakt:**

Utvalgsleder Helga Hernes, tlf. 993 96 162

Sekretariatets kontakt: Silje Sæterdal Hanssen, tlf. 23 31 09 33